

Lovgivningen halter efter klimaforandringerne

Refleksioner over 'Miljø- og klimalovgivning. Hvad er omfattet? Hvorfor? Hvordan?'

Klimatilpasning kræver helhedsorienteret vandhåndtering, men i dag spænder en kompleks og ukoordineret lovgivning ben for løsninger på tværs af sektorer og kommunegrænser. En ny bog fra professor emerita Ellen Margrethe Basse samler trådene i det juridiske kludetæppe og giver et tiltrængt overblik over miljø- og klimalovgivningens mange lag.

Af **Boris Brorman Jensen**, selvstændig rådgiver og arkitekt MAA med en ph.d. i urbanisme

Miljø- og klimalovgivning er notorisk kompliceret, dels på grund af lovkompleksets tværgående karakter, dels fordi det hviler på flere retssystemer samtidig. Rapporten "Lovgivningsmæssige barrierer for klimatilpasning", udarbejdet som led i Coast to Coast Climate Challenge-samarbejdet, identificerer systematisk en række centrale danske og europæiske love, der udgør barrierer for effektiv vandhåndtering og klimatilpasning. Barriererne spænder fra uklarhed i ansvarsfordeling, komplekse godkendelsesprocesser, modstridende hensyn mellem forskellige lovområder og manglende incitamenter til helhedsorienterede løsninger.

Vores love fremmer ikke klimatilpasning

Rapportens konklusion er klar: Vi har, trods det omfattende lovkompleks, ikke en lovgivning, der fremmer klimatilpasning, især i det åbne land og ved større projekter på tværs af kommunegrænser. Fokus er primært på byområder, mens det åbne land overses. Der er ofte tale om langvarige og ressourcekrævende sagsbehandlingsprocesser pga. flere klageadgange. Der er vanskeligheder ved at få alle lodsejere med, især i områder med mange forskellige ejere og ressourcer. Kommunerne er ofte usikre på rollefordeling og har begrænsede kompe-

tencer på området. Indirekte pres fra andre menneskelige aktiviteter kan have større betydning end selve klimaforandringerne. Der er konflikt mellem beskyttelse af natur (statisk natur) og behovet for dynamisk klimatilpasning. Listen fortsætter, og der er akut behov for at opdatere og forenkle lovgivningen, så den kan fremme en mere helhedsorienteret vandhåndtering.

Der skal skabes bedre sammenhæng og fleksibilitet mellem love og sektorer, og der mangler incitamenter og støtteordninger, der fremmer samarbejde mellem offentlige og private aktører. Indtil lovgivningen bliver opdateret og forenklet, må vi finde veje til at navigere i det nuværende, komplekse system.

Her træder en vigtig ressource frem: professor emerita Ellen Margrethe Basses seneste udgivelse om miljø- og klimalovgivning. Bogen er en længe ventet, systematisk og oversigtsskabende introduktion til et retsområde, som ellers kan virke uoverskueligt og fragmenteret. Med klarhed og overblik gør den det omfattende regelsæt mere tilgængeligt – og sætter samtidig den nationale lovgivning i perspektiv i forhold til EU's forordninger og direktiver.



Ellen Margrethe Basse: Miljø- og klimalovgivning – Hvad er omfattet? Hvorfor? Hvordan? Djøf Forlag, 2025, 306 sider.

En ny nøgle til miljø- og klimalovgivning

Professor emerita Ellen Margrethe Basse seneste udgivelse om miljø- og klimalovgivning er en længe ventet, systematisk og oversigtsskabende introduktion til det omfattende retsområde. Bogen formår at formidle den store kompleksitet med relativ klarhed og overblik. Den kompakte fremstilling gør et nærmest uoverskueligt regelsæt tilgængeligt og sætter den nationale miljø- og klimalovgivning i relation til gældende forordninger og direktiver fra EU.

Jeg er ikke jurist og vil først og fremmest bruge bogen som opslagsværk. For fagfolk giver de mange krydshenvisninger mellem kapitlerne god mening. De mange henvisninger skaber sammenhæng på tværs af emnerne og understøtter forståelsen af samspillet mellem nationale, europæiske og internationale regler.

Bogen favner hele spektret af miljø- og klimalovgivning, fra grundlæggende retlige principper og værdier til regulering af produkter, ejendomsret og erstatningsansvar samt de mange EU-forordninger og internationale konventioner, som danner rammen om dansk lovgivning. Et særligt plus er bogens aktualitet: Den inddrager de nyeste politiske aftaler og reforminitiativer, herunder Den Grønne Trepartsaftale og den seneste udvikling i EU's klimalovgivning.

Forfatteren nøjes ikke med at gennemgå reglerne, men placerer dem også i en større kontekst, hvor hensyn som individuel retssikkerhed, bæredygtighed og menneskerettigheder løbende inddrages og diskuteres.

Indsigt og overblik

Bogen er målrettet en bred fagkreds og henvender sig til både sagsbehandlere, advokater, rådgivere, forskere, undervisere og journalister – og lever fuldt ud op til sin ambition om at være både indføring og opslagsværk. Den alfabetiske gennemgang af lovgivning og forordninger i bogens afsluttende regelregister gør den velegnet som praktisk referenceværktøj. De mange eksempler fra retspraksis og politiske processer giver samtidig læseren indsigt i, hvordan reglerne aktuelt anvendes i praksis.

Den kompakte gennemgang af det omfattende lovområde leverer både overblik og detaljer. En forholdsvis lettilgængelig fagbog, der ikke blot oplyser om et ellers svært tilgængeligt stofområde, men også hjælper sine læsere med at navigere i et meget aktuelt retsfelt.

”
Indtil lovgivningen bliver opdateret og forenklet, må vi finde veje til at navigere i det nuværende, komplekse system.